

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research

Cilt: 14 Sayı: 77 Nisan 2021 & Volume: 14 Issue: 77 April 2021

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

SALDA GÖLÜ LİTERATÜRÜ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME AN ASSESSMENT ON LAKE SALDA LITERATURE

İbrahim GÖKBURUN*

Öz

Bu çalışmada, Salda Gölü hakkında bilgi vermek ve konusuyla ilgili yapılan araştırmaların bir dökümünün ortaya konulması amaçlanmıştır. Salda Gölü, suyunun berrak ve turkuaz rengiyle ülkemizin önemli doğal kaynaklarından biridir. Yakın zamana kadar sadece konuyla ilgili uzman araştırmacılar, meraklı gezginler ve yörede yaşayan kişiler tarafından bilinen bir yer olan Salda Gölü; bir turizm destinasyon alanı olarak yerli ve yabancı turistlerin yoğun ilgisine maruz kalmıştır. Konuyla ilgili aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır: Bu durumun sonuçları akademik çalışmalara nasıl yansımıştır? Salda Gölü, konusunda yapılan ilk çalışmalar ne zaman başlamıştır? Araştırmacıların bu konuya yaklaşımı nasıl bir seyir izlemiştir? Çalışmada Salda Gölü'nü konu alan çalışmaların sistematik literatür taraması yapılarak, bu tür soruların yanıtı aranmaktadır. Araştırmanın verileri, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan doküman incelemesi yoluyla derlenmiştir. Kuramsal ve metodolojik yaklaşımlarla derlenen veriler; makale, tez, kitap ve kitap bölümü, bildiri ve rapor şeklinde beş farklı kategori şekilde sınıflandırılmıştır. Araştırmacıların göle ilişkin bilimsel yaklaşımları ve katkıları saptanmaya çalışılmıştır.

Sonuç olarak, Salda Gölü'nü konu alan makale, kitap-kitap bölümü, tez, bildiri ve raporlardan oluşan toplam 136 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmaların 46'sı makale, 18'i tez çalışması, 32'si bildiri olarak yayınlanmıştır. Kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından Salda Gölü'ne ilişkin farklı amaç ve kapsamda hazırlanmış 20 rapora ulaşılmıştır. Salda Gölü konusunu işleyen 2 kitap ve 5 kitap bölümü ulaşılmıştır. Ayrıca farklı konuları kapsayan ancak içeriğinde Salda Gölü'ne ilişkin bilgilerin de sunulduğu 13 kitabın bulunduğu tespit edilmiştir. Salda Gölü konusunda ilk çalışmalar, 1987 yılında başlarken 20015-2020 dönemde zirveye ulaşmıştır. Turistler, meraklılar kadar araştırmacıların da ilgisinin yoğunlaştığı Salda Gölü konusunda derlenmiş olan araştırmalar; havzasının doğal dokunun korunması ve yaşanan antropojenik baskının önlenmesi için önemli veriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Salda Gölü, Salda Gölü Araştırmaları, Yeşilova.

Abstract

This paper aims to give information about Lake Salda and present a breakdown of the researches about it. Lake Salda is one of the vital natural resources of our country with its clear and turquoise water. The lake, which has been a place known only by expert researchers, curious travelers and local people until recently, has been favored to great extent by local and foreign tourists as a tourism destination. It was declared as a First-Degree Natural Site in 1986 and then Wetland Conservation Zone, a Tourism Center and a Nature Park, finally declared as a Special Environmental Protection Area in 2019. Following questions were addressed to shed light on the subject: How are the results of this situation reflected in academic studies? When did the first studies on Lake Salda begin? How did the researchers manifest the lake in their studies? In this study, a systematic literature review on Lake Salda was compiled in order to answers such questions. The research data were compiled through document analysis, which is one of the qualitative research methods. Data compiled with theoretical and methodological approaches were classified into five different categories: article, thesis, book and book chapter, paper and report. Scientific approaches and contributions of researchers on the lake were analyzed.

As a result, a total of 136 studies consisting of articles, book and book chapters, theses, papers and reports on Lake Salda were compiled. 46 of these studies were published as articles, 18 as thesis studies, and 32 as papers. 20 reports prepared with different purposes and scopes regarding the lake by public institutions and non-governmental organizations were also compiled. Additionally, 2 books on the subject of Lake Salda, 6 book chapters and 13 books presenting information on the lake were analyzed. The first studies on the lake started in 1987 and reached its peak in the period of 2015-2020. It is observed that the interest of researchers as well as tourists and enthusiasts in Lake Salda is immense. Studies compiled in this study within the scope of the literature provides significant data for the protection of the natural texture of the Lake Salda basin and prevention of the anthropogenic pressure experienced.

Keywords: Lake Salda, Lake Salda Research, Yeşilova.

* Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3007-0010>, E posta: igokburun@pau.edu.tr.

1. GİRİŞ

Ülkemizin önemli doğal kaynaklarından biri olan Salda Gölü, Göller Yöresi olarak bilinen Ege Bölgesi, Akdeniz İç Anadolu Bölgesi ve Akdeniz Bölgesi'nin kavşak noktasında bulunmaktadır. Göller Yöresi'nin odak noktasında bulunan Burdur ilinde 14 göl bulunmaktadır. Bu göller arasında Salda Gölü, suyunun berraklığı ve turkuaz rengiyle daha çok dikkat çekmektedir. Son yıllarda Türkiye'de ve bütün dünyada giderek tanınan, bilinen Salda Gölü, yoğun bir ilgiye maruz kalmaktadır. Bir turizm destinasyon alanı olarak görülen Salda Gölü'nü ziyaret eden kişi sayısı her geçen gün artmaktadır.

Su kaynakları, geçmişten günümüze medeniyetlerin çıkış noktası olmuştur. Tarihe iz bırakmış uygarlıkların su kenarlarında yükseldiği görülmektedir. Modern çağın imkanları sudan yararlanma şeklini ve yöntemlerini çoğaltmıştır. Su kaynakları içme, ulaşım ve sulama, enerji üretimi, turizm başta olma üzere kullanım alanı giderek genişlemiştir. Yaşamın kaynağını oluşturan su, günümüzde çok farklı amaçlarla kullanılan stratejik kaynaklar arasında görülmektedir.

Toros Dağları'nın arasında deniz seviyesinden 1193 metre yüksekte tektonik bir çukurun içerisinde bulunan Salda Gölü, 184 metreye derinliğe sahiptir. Yaklaşık olarak 6,8 km eninde ve 9.186 km uzunluğundaki çöküntü alanında bulunmaktadır (Eryılmaz, 2019, 2; Kesici 2018, 4). Göller Yöresi'nin karakteristik yapısını oluşturan kalkerli arazi dokusu farklı karstik şekiller, ovalar ve göl çanaklarının oluşmasının sağlamıştır. Bölgenin jeolojik yapısı ve kimyasal özellikleri, topoğrafyayı biçimlendirmiştir (İzbirdir, 1986, 65). Aktif fay hatlarıyla bilinen bir çevrede bulunan Salda Gölü'nün oluşumunda tektonik ve karstik faktörler etkili olmuştur. Bu nedenle karma oluşumlu tektokarstik özelliğe sahiptir. Günümüzden 2 milyon yıl önce, Neojen sonunda oluşmaya başlayan Salda Gölü, süreç içerisinde bölgedeki tektonik hareketler neticesinde mevcut görünümüne kavuşmuştur. Bir antiklinal alan üzerinde kıvrım eksenlerinin alçaldığı çöküntü havzasında bulunan mevsimlik ve sürekli sularının birikmesiyle meydana gelmiştir. Tektonik yapısı nedeniyle göl kıyısında oluşan alçalmalar nedeniyle dik kıyılar meydana gelmiştir. Bana karşılık gölün birikme ve bataklık sahalarında oldukça alçak ve sığ kıyılar oluşmuştur (Akkuş,1987, 109-111).

Bölgenin topoğrafik ve tektonik özellikleri Göller Yöresinde kapalı havza yapısını ortaya çıkarmıştır. Kapalı havzalarda su kaynakları oldukça hassas bir yapıya sahiptir. Salda Gölü'nün bu doğal ve hassas yapısı ortaya çıkardığı berrak ve turkuaz renkli suyu dikkat çekmektedir. Salda Gölü yaklaşık 260 km² bir alana yayılan yağış havzası tarafından beslenmektedir (Çetin, 2002, 117). Yağışlar ise bölgenin iklim özelliklerine göre şekillenmektedir. Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Salda Gölü, Akdeniz iklimi etki sahasında bulunmaktadır. Ancak bölgede yükselti durumu ve karasallık faktörüne bağlı olarak iklim yapısı Akdeniz İklimi ve Karasal İklim arasında bir geçiş türüne dönüşmektedir. Salda Gölü Havzası ve çevresinde yıllık ortalama sıcaklık 12,3°C'dir. Ortalama yıllık yağış miktarı ise 472 mm'dir. Toros Dağları, kıyıda ki nemli ılıman iklim etkisinin iç kesimlere geçişini engellemektedir. Bu nedenle yazları sıcak ve kurak olan bölgede, kış aylarında yağmur ve kar şeklinde düşen yağışlar görülür (Eryılmaz, 2019, 12; Güreli, 2020, 32).

Kapalı havzalarda ekosistem dengesinin nasıl sürdürüldüğünü gösteren ender yerlerden biri olan Salda Gölü, stromatolit oluşumlarına uygun jeobiyokimyasal bir ekolojiye sahiptir. Salda Gölü ve göl kıyısında kayalar, beyaz görümlü toprak, Mars toprağı hidromagnezit stromatolit oluşumuyla ortaya çıkmıştır. Göl ekosisteminde bütünlük oluşturan ve korunan bu kayalar, yüzbinlerce yılda biyolojik mineralizasyon neticesinde oluşmuştur. Göl havzasının iklim ve toprak yapısı, göldeki su kalitesi, mikroskobik organizmalar ve biyolojik mineralizasyon neticesinde oluşmaktadır. Göl sularının çekilmesiyle kıyı yüzeyinde ortaya çıkan çamurun atmosferle temas etmesiyle atmosferdeki CO₂'i bünyesinde absorbe edip katılaşmasıyla ortaya çıkmıştır (Kesici, 2018, 6) Fosil kayıtları içeren bembeyaz görümlü çökelti ve kıyılardaki hidromanyezitlerin oluşturduğu kumsal rengi, Salda Gölü'nü diğer göllerden ayırmaktadır.

Doğal ve görsel yapısıyla etkileyici bir görünüm sunan Salda Gölü çevresinde kumsal, sulak alanlar, dere yatakları, ormanlık alanlar ve tarım alanı habitatları bulunmaktadır. Salda Göl çevresinde yerleşimlere bakıldığında; gölün doğu kıyısına 4 kilometre uzaklıkta bulunan Yeşilova ilçesi, bu çevredeki en büyük yerleşim birimidir. Burdur ili sınırları içerisinde yer alan Yeşilova ilçesi, 1305 tarihli Salnamede, 'Erle nahiyesi' olarak geçmektedir. Cumhuriyet Döneminde Denizli ilinin Acıpayam ilçesine bağlı olan Erle Sancağı, 1936'da Yeşilova adıyla ilçe statüsünde Burdur iline bağlanmıştır (Eryılmaz, 2019, 21).

Göl çevresinde birçok kırsal yerleşim birimi bulunmaktadır. Bu yerleşimlerden Niyazlar Köyü, Düden Köyü, Doğanbaba Köyü, Salda Köyü, Kayadibi Köyü ve Işıklar Köyü göl kıyısına yakın konumdadır. Gölün güneybatı yönünde göl ile aynı adı taşıyan Salda Köyü ve Güney Köyü bulunmaktadır. Güneydoğu yönünde Kayadibi Köyü; kuzeyinde Doğanbaba Köyü, güneyinde ise Niyazlar Köyü yer almaktadır. Salda Gölü'nün çevresindeki yerleşimlerde nüfusun temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık faaliyetleridir.

Susuz tarımın yapıldığı arazilerde tahıl üretimi yoğunluktadır. Sulamalı tarım alanlarında şekerpancarı ve anason üretilmektedir. Meyve ve sebzecilik giderek yaygınlaşmaktadır. Salda Gölü nedeniyle giderek artan turizm faaliyetlerine bağlı olarak halkın bir kısmının küçük ölçekli de olsa turizm sektörüne yönelmeye başladığı görülmektedir (Eryılmaz, 2019, 1-5).

Doğal yapısı ve özellikleriyle farklı turistik aktivitelere imkân sağlayan Salda Gölü, kırsal turizm açısından büyük önem taşımaktadır. Gölde yüzme, rüzgâr sörfü, yelken sporu vb. su sporları, sualtı dalışları etkinlikleri, sportif olta balıkçılığı yapılmaktadır. Gölün güneybatı kıyılarında ve güneydoğu kıyılarında bulunan küçük kumsallar rekreatif amaçlı kullanılmaktadır. Göl çevresinde doğa yürüyüşü, bisiklet turu, yamaç paraşütü gibi birçok imkân bulunmaktadır. Kış mevsiminde göl çevresinde bulunan Eşeler Dağı'ndaki kayak merkezi, ziyaretçilere eşsiz göl manzarasında kayak yapma imkânı sağlamaktadır. Dağ, doğa, göl manzaralarıyla turistlerin ilgisini çeken Salda gölü çevresindeki ormanlar ve piknik alanları bulunmaktadır. Hafif tuzlu ve sodalı olan Salda Gölü suyu; göl kıyısında sığ suların gri renkte jel tabakası ve beyaz mineralli kumlarla kaplı plaj alanı; bilimsel bir veri bulunmamakla birlikte göl kıyısının çamur banyosu şeklinde uygulamalarla sağlık turizmi açısından kullanıldığını görülmektedir. Ayrıca, çevrenin zengin bitki türleri ve endemik bitkileri botanik turizmine imkân sunmaktadır. Flora ve fauna bakımından Salda Gölü Havzası, biyolojik türler açısından oldukça zengindir. 5'i Türkiye florasına özgü endemik tür olmak üzere göl ve çevresinde 20 bitkinin yaşadığı tespit edilmiştir. Bölde 8 iç su balığı türü, 5 iki yaşamlı yani yaşamlarının bir kısmını suda bir kısmını ise toprakta geçiren tür, 27 sürüngen türü, 5 memeli türünün yaşadığı bilinmektedir. Bu sahda 54'ü yerli veya yaz göçmeni, 15'i ise kış göçmeni olmak üzere toplam 69 kuş türü gözlenmiştir. Salda Gölü Havzası'nda toplam 114 omurgalı türünü barınmaktadır (ÇŞB, 2020). Çeşitli kuş türlerine ev sahipliği yapan Salda Havzası aynı zamanda göçmen kuşların uğrak yerlerinden biri olması nedeniyle kuş gözlemciliğine olanak sunmaktadır. Salda Gölü, özellikle safari fotoğrafçıların uğrak yerlerinden biri olmuştur. Gölün çevresindeki yüksek dağların silüetinin göl sularına yansmasıyla göl yüzeyinde oluşan manzara insanı büyüleyen görüntüler ortaya çıkarmaktadır. Son yıllarda turistlerin dikkatini çeken ve turizm için farklı bir atmosfer sunan lavanta tarımı bölgede giderek yaygınlaşmıştır. Temiz ve serin havasıyla yaz mevsiminde kamp, karavan turizmi açısından da yoğun ilgi görmektedir. Yörük Kültürünü yaşatan bölge halkı, turistlere yöresel lezzetler ve kültürel imgeler sunmaktadır. Doğal kaynaklarıyla bilinen Salda Gölü, aynı zamanda beşerî ve kültürel kaynaklarıyla dikkat çekmektedir. Yeşilova İlçesi ve çevresinde ören yerleri, höyükler, kale surları, kale kalıntıları ve camiler bulunmaktadır. Doğal peyzaj güzellikleriyle birlikte tarih ve kültürel kaynaklar bölgenin turizm potansiyelini yükseltmiştir (Gürdal, 2005; Erkan, 2008; Akova, 2013, Eryılmaz, 2019, Temurçin vd. 2019). Türkiye'nin önemli turizm merkezleri Denizli, Antalya, Muğla illeri ulaşım yolları güzergahında yer alan Salda Gölü; Antalya ve Denizli-Pamukkale turlarının ziyaret noktalarından birini oluşturmaktadır. Suyunun berraklığı nedeniyle dünyadaki önemli turizm bölgesi Maldivler'e benzetilen Salda Gölü; halk arasında "Saldivler" olarak da adlandırılması bu alanı daha da popüler hale getirmiştir. Yoğun turizm baskısı ve göl çevresindeki birtakım faaliyetler nedeniyle; Salda Gölü'nün doğal dokusunun zarar gördüğü gözlenmektedir.

Salda Gölü'nün ekolojik dengesinin, ekosisteminin ve peyzaj yapısının korunması amacıyla geçmişten günümüze bir dizi karar alınmıştır. İlk olarak İzmir 2. numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun 14.06.1989 tarih ve 786 sayılı kararıyla Salda Gölü, "I. Derece Doğal Sit Alanı" olarak ilan edilmiştir. Salda Havzası'nda Sulak Koruma Bölgesi Sınırları tespit edilip onaya sunulmuş ve Ulusal Sulak Alan Komisyonu bu kararı onaylamıştır. Ancak Antalya Kültür ve Tabiat Varlıkları Kurulu'nun 28.7.1992 tarih ve 1501 sayılı kararı kapsamında Salda Gölü çevresinin sit alanı derecesi düşürülerek 2. Derece Doğal Sit Alanı şeklinde değiştirilmiştir. 1989-1992 döneminde Salda Gölü havzasının bir kısmı I. Derece Doğal Sit Alanı olarak tescil edilip korunurken bazı kısımları II. Derece Doğal Sit Alanı tescil edilip doğal yaşam alanı olarak koruma kararı alınmıştır (Ceylan ve Bulut, 2019, 65). Bu karar doğrultusunda kamu yararı göz önünde bulundurularak Salda Havzasında bazı alanlar kullanıma açılmıştır. 23.03.1998 tarih ve 3730 sayılı kararla Antalya Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu; Salda Gölü'nün doğu yakasında yaklaşık 5,5km mesafede ve yüksekliği 1472 m olan Kale Tepe'de yer alan tarihi kalıntıları "Kültür Varlığı" olarak tescil etmiştir (Eryılmaz, 2019, 62).

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 19.07.2006 tarih ve 118209 sayılı yazısında Turizmi Teşvik Kanununun 3. Maddesinde sektörel kalkınma ve plânlı gelişmeyi sağlamak için amacıyla turizm potansiyeli yüksek olan yörelerin korunması, kullanılması ve değerlendirilmesi vurgulanmıştır. Bu kapsamında; 21.08.2006 tarih ve 11033 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Salda Gölü "Turizm Merkezi" ilan edilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2007 yılında açıklanan "Türkiye Turizm Strateji 2023" amaçları doğrultusunda Salda Gölü'nün "Göller Bölgesi Eko-turizm Gelişim Bölgesi" kapsamında değerlendirilmesi planlanmamıştır

(Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007). Avrupa Birliği uyup sürecinde esas alınan “Su Çevre Direktifi” politikaları kapsamında 2008 yılında yapılan düzenlemelerle “Salda Gölü Sulak Alanı” ilan edilmiştir (Sönmez, 2020, 36). Orman ve Su İşleri Bakanlığı “2017-2023 Göller ve Sulak Alanlar Eylem Planı” başlığı altında alınan kararlar kapsamında Salda Gölü’nün korunması konusu özel olarak vurgulanmıştır.

2011 yılında Salda Gölü, Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Bölge Müdürlüğü tarafından alınan kararlarla gölün güney kıyısında bulunan 12 hektarlık mesire alanı “Salda Gölü Tabiat Parkı” ilan edilmiştir. Geçmişten günümüze yöre halkı tarafından mesire alanı olarak kullanılan Salda Gölü çevresi, 2012 yılı itibarıyla rekreasyonel ve turizm amaçlı kullanımı giderek yoğunlaşmıştır.

15.03.2019 tarih ve 30715 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararnamesiyle Salda Gölü, “Özel Çevre Koruma Bölgesi” ilan edilmiştir. Salda Gölü’nün doğal sit alanı 5.898 ha iken, 8.474 ha olarak genişletilmiştir (Resmî Gazete, 5.03.2019 tarih ve 30715 sayılı). 1992 yılına 12 hektar olan Salda Gölü 1. Derece Doğal Sit Alanı; 2019 yılında 570 dekara çıkarılmıştır. “Özel Çevre Koruma Bölgesi” kararıyla birlikte koruma altına alınan alanın genişliği 4.400 hektardan 29.500 hektara çıkartılmıştır. Salda Gölü I. Derece Doğal Sit Alanı, Sulak Koruma Bölgesi, Turizm Merkezi, Tabiat Parkı ve son olarak Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir.

Salda Gölü’nün aşırı talep ve ilgi nedeniyle yakın zamanda ziyaretçi akımına maruz kaması gölün doğal dokusunda antropojenik baskıya neden olduğu gözlenmektedir. Salda Gölü havzasında yaşanan basının önlenmesi ve göl çevresinin bütün olarak korunması amacıyla kara ve su alanının kullanımına yönelik bir bütün olarak planlanmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda sorumlu kurum, kuruluş ve kişilere önemli görevler düşmektedir. Bir doğa harikası olan Salda Gölü’nün korunması, sadece kamu kurumlarının veya konuyla ilgili bazı sivil toplum kuruluşlarıyla sınırlı değil. Özellikle konuyla ilgili bilim adamları, araştırmacıların Salda Gölü’nü konu alan çalışmaları ayrı bir önem arz etmektedir. Giderek tanınan, bilinen ve popülerliği artan Salda Gölü; yerli ve yabancı turistlerin yoğun ilgisine maruz kalmıştır. Bu durumun sonuçları akademik çalışmalara nasıl yansımıştır? Salda Gölü, konusunda yapılan ilk çalışmalar ne zaman başlamıştır? Araştırmacıların Salda Gölü’ne yaklaşımı nasıl bir seyir izlemiştir? Bu çalışmada Salda Gölü’nü konu alan araştırmaların sistematik literatür taraması yapılarak, bu tür soruların yanıtı aramaktadır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bilim, geçmişten günümüzde insanlığın tecrübeleri ve deneyimleri üzerinde ilerleyen bir süreçtir. Daha önce ortaya konulmuş bilimsel çalışmalar, yeni çalışmaların ışık kaynağını oluşturmaktadır. Yeni çalışmalar, mevcut birikim alanı üzerine inşa edilir. Bu nedenle olgusal gerçekliğin yeniden inşa edilme sürecinde mevcut kaynaklar yapıtaşını olarak kullanılmaktadır. Yeterli ve nitelik kaynaklara sahip olan bilimsel birikim; sorunlara çözüm üreten başarılı çalışmaların önünü açar. Eldeki mevcut literatür, inşa edilen olgusal gerçekliğin niteliği belirleyen unsurlardan biridir. Bu çalışma Salda Gölü hakkında bilgi vermek ve Salda Gölü konusyla ilgili yapılan çalışmaların bir dökümünün ortaya konulması amaçlanmaktadır. Literatür analizi; belirli bir araştırma alanında ortaya konulmuş mevcut çalışmaların incelenerek değerlendirilmedir. Bu değerlendirme sürecinde konuyla ilgili araştırmalar alt alanlar ve parçalar şeklinde sınıflandırılarak yeniden düzenlenmesi, sentezlenmesi, tartışılması ve yorumlanma sürecinden oluşmaktadır (Hart, 2001; Akt. Topçu vd., 2014). Araştırmanın verileri, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan doküman incelemesi yoluyla derlenmiştir. Doküman analizi; araştırılması amaçlanan olgu veya olaylar hakkında bilgi sunan yazılı kaynakların analiz edilme sürecidir. Yapılması planlanan bir çalışmaya ilişkin eldeki kayıt ve belgeleri toplayarak belirli kurallara göre sistematik olarak kodlayıp incelemeni sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2000, 140-143). Araştırmanın amaç ve kapsamı doğrultusunda, Salda Gölü’nü konu alan çalışmalara ulaşabilmek amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmalara ulaşabilmek için sistematik olarak şu aşamalar uygulanmıştır:

1. Pamukkale Üniversitesi Kütüphanesi (<http://kutuphane.pau.edu.tr>) on-line veri tabanında; “Salda Gölü” kelime grubuyla Web of Science’da veri tabanı aracılığı tarama yapılarak ulaşılan ulusal ve uluslararası akademik yayımlar listelenerek incelenmiştir.
2. Türkiye’de araştırmacıların kullanımına sunulan TÜBİTAK Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi /ULAKBİM (<http://www.ulakbim.gov.tr/>), Dergipark (<https://dergipark.org.tr/>), SOBİAD (<https://atif.sobiad.com/>), Akademik Sosyal Bilimler İndeksi/ ASOSİNDEKİ (<http://asosindex.com/>), web sitelerinde; “Salda Gölü” kelime grubuyla tarama yapılmıştır.
3. Google Scholar arama motorunda “Salda Gölü” kelime grubuyla tarama yapılmıştır.

4. Araştırma kapsamında yer alan yüksek lisans ve doktora tez çalışmaları içinde ise Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi/YÖKTEZ (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>) veri tabanında; “Salda Gölü” kelime grubuyla tarama yapılmıştır.

Herhangi bir tarih aralığı esas alınmaksızın on-line ulaşılabilen hakemli dergiler taranmıştır. Çalışmalarda ilk yapılan araştırmanın yayınlanış tarihi başlangıç yılı olarak esas alınmıştır. Veri tabanında endekslenen dergilere erişim sağlanarak “Salda Gölü” konulu makaleler değerlendirilmeye alınmış, yayımlanmış olan çalışmalar; başlık, konu ve anahtar kelime üzerinden taratılmıştır. Kuramsal ve metodolojik yaklaşımlarla derlenen veriler; makale, kitap ve kitap bölümü, tez, bildiri ve rapor şeklinde altı farklı kategori şeklinde sınıflandırılmıştır. Ulaşılabilen bütün hakemli yayınlarla birlikte Salda Gölü’nü konu kitap ve kitap bölümü, tez, bildiri ve raporlar incelenmiştir. Salda Gölü’ne ilişkin bulgulara yer veren araştırmalar incelenerek sistematik literatür taramasıyla tek tek konu başlıkları şeklinde listelenmiştir Söz konusu listelerde yer alan çalışmalar incelenerek araştırmacıların Salda Gölü’ne ilişkin bilimsel yaklaşımları ve katkıları saptanmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak araştırmacılar için yol haritası işlevi görebilecek geniş kapsamlı potansiyel araştırma kaynakları listesi bir bütün olarak sunulmuştur.

3. BULGULAR

3.1.Makaleler

Salda gölü, yakın zamanda kadar sadece konuyla ilgili uzman araştırmacılar, meraklı gezginler ve yörede yaşayan kişiler tarafından bilinen bir yer iken son yıllarda giderek tanınan ve bilinen bir yere dönüşmüştür. Bir turizm destinasyon alanı olan Salda Gölü, yerli ve yabancı turistlerin yoğun ilgisine maruz kalmıştır. Salda Gölü’nü konu alan makalelerin yıl bazında dağılımın bakıldığında, bu ilginin sadece turistlerle sınırlı kalmadığı, araştırmacıların da bölgeyle yakından ilgilendiği görülmektedir. Bugüne kadar Salda Gölü’nü konu alan toplam 46 makale yayımlanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1: Yıl Bazında Makale Sayısı

Yıl	Makale Sayısı	Yıl	Makale Sayısı
1987	3	2004	2
1988	-	2005	-
1989	-	2006	1
1990	-	2007	-
1991	-	2008	-
1992	-	2009	1
1993	-	2010	-
1994	-	2011	2
1995	-	2012	1
1996	2	2013	2
1997	-	2014	-
1998	-	2015	2
1999	1	2016	3
2000	-	2017	2
2001	-	2018	6
2002	-	2019	6
2003	-	2020	12
TOPLAM		46	

Konuyla ilgili makalelerin yıl bazında dağılımına bakıldığında; 2000 yılına kadar Salda Gölü’nü konusunda 6 farklı makale yayımlanmıştır. Söz konusu bu 6 makaleden 3’ü yabancı yazarlar tarafından yapılmış olması dikkat çekmektedir. Salda Gölü’nü konu alan ilk çalışmaların 1987 yılında ortaya konulmuştur. 1987 yılında ikisi yerli biri yabancı yazar olmak üzere üç makalenin aynı yıl içerisinde yayımlanması dikkat çekmektedir. 1996 ve 2004 yılların Salda Gölü konulu ikişer makale yayımlanmıştır. Diğer yıllarda bir makale yayımlanırken, bazı yıllarda konuyla ilgili herhangi bir makale çalışmasına rastlanılmamıştır. Salda Gölü konusunu ele alan makale çalışmaları 2015 yılına kadar yıl bazında 1- 2 makale ilke sınırlı kalmıştır. İlk kez 2016 yılında 3 makale üretilmiştir. 2017 yılında araştırma sahasıyla ilgili makale sayısı 2’ye düşerken; 2018 yılında ve 2019 yılında 6’şar makale üretilmiştir. Salda Gölü konusunu ele alan makale çalışmaları 2020 ise yılında birdenbire katlanarak 12’e yükselmiştir. 2020 yılında konuyla ilgili

makale çalışmalarının sayısında yüzde yüz bir artış yaşanmıştır. Ayrıca makalelerde Salda gölünün boyutlarının el alındığı gözlenmektedir (Tablo 1).

1. Akkuş Akif (1987). Salda Gölü'nün Jeomorfolojisi. *Coğrafya Dergisi*, S.2, s.109-115.
2. Schmidt, H. I. (1987). Turkey's Salda Lake: a genetic model for Australia's newly discovered magnesite deposits. *Industrial Minerals*, S.239, s.19-31.
3. Şahin, Yalçın (1987). Burdur, Beyşehir ve Salda Gölleri Chironomidae (Diptera) larvaları ve yayılışları. *Doğa Tu. Biyoloji Dergisi*, S.11(2), s.59-70.
4. Braithwaite, C.J.R., and Zedef, V., (1996). Hydromagnesite stromatolites and sediments in an alkaline lake, Salda Gölü, Turkey. *Journal of Sedimentary Research* 66, 991-1002.
5. Özpınar, Y., Tayfun, E., ve Kılıç, A.D., (1996). Salga Gölü (Yeşilova-Burdur) çevresindeki ofiyolitlerin petrografisi ve Salda Gölü manyezit oluşumlarının jeokimyasal incelenmesi. *Yerbilimleri, Geosound*, S.28, s.125-142.
6. Russell, Michael J., Ingham, Keith, Zedef, Veysel, Maktav, Derya, Sunar, Filiz, Hall, Allan J., Fallick, Anthony E., (1999). Search for signs of ancient life on Mars: expectations from hydromagnesite microbialites, Salda Lake, Turkey. *Journal of the Geological Society*, S.156, s.869-888.
7. Kazancı, Nilgün, Girgin, Sönmez, Dügel, Muzaffer (2004). On the limnology of Salda Lake, a large and deep soda lake in southwestern Turkey: future management proposals. *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, S.14, s151-162.
8. Helvacı, Cahit, Mordoğan, Hasan, Çolak, Muzaffer, Gündoğan, İbrahim (2004). Presence and distribution of lithium in borate deposits and some recent lake waters of west-central Turkey. *International Geology Review*, S.46, s.177-190.
9. Jenes, Matthew D., Roberts, Neil, Lenge, Melanie J., Turkeş Murat (2006) A high-resolution late Holocene lake isotope record from Turkey and links to North Atlantic and monsoon climate. *Geology*, S.34, s.361-364.
10. Boztaş Cem, Yapıcı Nil ve Anıl Mesut (2009). Yeşilova-Kağılcık (Burdur) kireçtaşlarının mermer olarak değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, S.24, s.247-255
11. Mavromatis, Vasileios, Shirokova, Liudmila, Bundeleva, Irina, Pokrovsky, Oleg, Bénézeth, Pascale, Oelkers, Eric, Gerard, Emmanuelle (2011). Biomineralization of hydrous Mg carbonates in the Salda Lake, SW Turkey: New insights from stable Mg isotopes. *Geophysical Research*, S.13, s.1590-1598.
12. Shirokova, Liudmila S, Mavromatis, Vasileios, Pokrovsky, Oleg S., Bundeleva, Irina, (2011). Can Mg isotopes be used to trace cyanobacteria-mediated magnesium carbonate precipitation in alkaline lakes. *Biogeosciences Discussions*, S. 8(4), s.6473-6517.
13. Güçlü, Salim Serkan, Küçük, Fahrettin (2012). Two threatened endemic fish species of the world: *Aphanius splendens* and *Aphanius transgrediens* Cyprinodontidae, from Turkey. *Biyolojik Çeşitlilik ve Koruma*, S.5 (3), s. 44-47.
14. Shirokova, Liudmila S, Mavromatis, Vasileios, Pokrovsky, Oleg S., Bundeleva, Irina, (2013). Using Mg Isotopes to Trace Cyanobacterially Mediated Magnesium Carbonate Precipitation in Alkaline Lakes. *Aquatic Geochemistry*, S.19 (1), s.1-24.
15. Akova, Akgün (2013). Gökyüzünü Sevdiren Göller. *National Geographic Traveller*, S. Nisan, s.44-52.
16. Ongun, Utku, Gövdere, Bekir, Kaygısız Durdun, Ayşe (2015). "Burdur İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Sorunları ve Çözüm Önerileri". *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.7(12), s.99-116.
17. Özüdoğru, Şükrü (2015). Tarihi, Kültürel Değerleriyle Burdur Ve Turizm Potansiyeli. *Göller Bölgesi Aylık Hakemli Ekonomi Ve Kültür Dergisi*, S.3(25), s.7-12.
18. Kaiser, Jérôme, Ön, Bora, Arz, Helge, Akçer-Ön, Sena (2016). Sedimentary Lipid Biomarkers in the Magnesium Rich and Highly Alkaline Lake Salda (South-western Anatolia). *Journal of Limnology*, S.75(3), s.581-596.
19. Ongun, Utku, Gövdere, Bekir, Çiçek, Uğur (2016). Yeşilova'nın Kırsal Turizm Potansiyelinin Swot Analizi İle Değerlendirilmesi. *Vizyoner Dergisi*. S.7, (16), s.75-88.
20. Yılmaz, Osman, Bedur, Selçuk, Uysal, Ruhi, (2016). "Çocukların Çevreye İlişkin Görüşleri: Salda Gölü Örneği" *İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.13(2), s.59-72.
21. Poyraz, Nilgün, Mutlu, Mehmet Burçin (2017). Salda Gölü Prokaryotik Çeşitliliğinin Yeni Nesil Dizileme Yöntemiyle Belirlenmesi. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, S.7(3), s.99-106.

22. Caldırak, Hüseyin, Kurtuluş, Bedri, Canoğlu, Mustafa Can, Tunca, Evren (2017). Heavy metal contamination profiles and accumulation patterns in Lake Salda, Turkey. *Fresenius Environmental Bulletin*, S.26(12A), s.8047-8061.
23. Kesici, Erol, Kesici, Kutsal, Kesici, Cevat (2018). Salda Gölü Korunan Alanının Sürdürülebilirliği. *Doğanın Sesi Dergisi*, S.1, s.3-11.
24. Kıratlı, Ayşegül (2018). Salda Gölü. Uçuş Noktası, S.80, s.6-13.
25. Varol, Simge, Davraz, Ayşen, Şener, Şehnaz, Şener, Erhan, Aksever Fatma, Kırcan Bülent, Tokgözlü, Ahmet (2018). Salda Gölü İçin Kavramsal Su Bütçe Modelinin Uygulanması, (Burdur/Türkiye. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, S.6 (1), s.29-37.
26. Balcı, Nurgül, Demirel, Cansu, Kurt, Mehmet, Ali (2018). Salda Gölü'nün Jeomikrobiyolojisi ve Güncel Stromatolit Oluşumunda Mikrobiyal Etkiler. *Yerbilimleri*, S.39(1), s.19-40.
27. Çaldırak, Hüseyin, Kurtuluş, Bedri (2018). Evidence of Possible Recharge Zones for Lake Salda (Turkey). *Journal of the Indian Society of Remote Sensing*, S.46, s.1353-1364
28. Yoğurtçuoğlu, Baran (2018) Simultaneous reproduction of two killifish congeners in the highly alkaline Lake Salda (Turkey). *Marine and Freshwater Research*, S.70(11) s.1633-1642.
29. Temurçin, Kadir, Atayeter, Yıldırım, Tozparan, Uğur (2019). Salda Gölü ve Çevresinin Turizm Potansiyeli ve Yeşilova İlçesi'nin Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.47 (2), s.40-63.
30. İnanır, Ali, Ongun, Utku (2019). Yeşilova, Salda'yı Ziyaret Eden Turistlerin Deneyimlerinin İncelenmesi. *Türk Turizm Araştırmalar Dergisi*, S.3 (4), s.1028-1041.
31. Bahar, Mehmet, Yüzbaşıoğlu, Nedim, Topsakal, Yunus (2019). Kırsal Kalkınma Kapsamında Coğrafi İşaretli Ürünlerin Önemi: Yeşilova (Salda) Bölgesine Özgü Ürünler Örneği. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, S.9(1), s.01-07.
32. Kabacaoğlu Paakkanen, Eda, Karakaş Budak, Barçın (2019). Isolation, Identification and Evaluation of Enzyme Production Capacity of CGTase Producing Bacteria from Lakes Salda and Van/Turkey. *Biyolojik Çeşitlilik ve Koruma*, S.12 (3), s.150-158.
33. Oruçoğlu, Kadir, Beyhan, Mehmet (2019). Göller Bölgesi göllerinde ağır metal kirliliğinin değerlendirilmesi. *Bilge International Journal of Science and Technology Research*, S.3 (1), s.10-20.
34. Ceylan Serdar, Bulut, İhsan (2019). Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesinde Turizm Baskısı, Koruma ve Sürdürülebilirlik. *Türk Coğrafya Dergisi*, S.73, s.79-89.
35. Ceylan, Serdar, Bulut, İhsan (2020). Kırsal Yerel Halkın Turizmden Ekonomik Olarak Yararlanma Durumu: Salda Gölü Örneği. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, S.10, s.61-78.
36. Sönmez, Recep (2020). Dönüşü Olmayan Çevresel Tahribatların Bir Yenisi: Salda Gölü. *Mimarlık Dergisi*, S.414, s.40-55.
37. Temurçin, Kadir, Tozkoparan, Uğur (2020). Yerli Turistlerin Salda Gölü'ne Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi". *Turizm Akademik Dergisi*, S.7 (1), s.97-115.
38. Varol, Simge, Küçük, Mutlu, Davraz, Ayşen, Şener, Erhan, Aksever, Fatma, Kırcan, Bülent, Tokgözlü, Ahmet (2020). Salda Gölü Havzası Güneyinin (Yeşilova/Burdur) Hidrojeolojisi ve Hidrojeokimyasal Özelliklerinin İncelenmesi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*. S.8 (1), s.74-90.
39. Varol, Simge, Davraz, Ayşen, Aksever, Fatma, Şener, Şehnaz, Şener, Erhan, Kırcan, Bülent, Tokgözlü, Ahmet (2020). Determination of the origin and recharge process of water resources in Salda Lake Basin by using the environmental, tritium and radiocarbon isotopes (Burdur/Turkey). *Bulletin of the Mineral Research and Exploration*, S.161 (161), s.57-70.
40. Varol, Simge, Davraz, Ayşen, Aksever, Fatma, Şener, Şehnaz, Şener, Erhan, Kırcan, Bülent, Tokgözlü, Ahmet (2020). Determining the lake protected zones using GIS-based DRASTIC model to groundwater vulnerability in Salda Lake basin (Burdur/Turkey). *Turkish Journal of Earth Sciences*, S.29, s.747-763.
41. Alphan, Eda, Onur, Merve, Yazıcıoğlu, İrfan (2020). Aşırı Turizm Kapsamında Tripadvisor Yorumları Üzerine Nitel Bir İnceleme: Salda Gölü Örneği. *Journal Of Tourism and Gastronomy Studies*, S.4, s.505-522.
42. İnnal, Deniz, Ünal, Mehmet, Çağlan, Duygu Ceren, Cívánová, Kristína, Özmen, Özlem (2020). Some parasitological features of *Paradiplozoon bliccae* (Monogenea: Diplozoidae) infestation in *Pseudophoxinus burduricus*-an endemic fish species from Doğanbaba Creek (Lake Salda, Turkey). *Acta Aquatica Turcica*, S.16(4), s.498-505.

43. Kara Veysel Mert, Celep Mehtap, Kanıgür Sevgi (2020). Aşırı Turizm Kapsamında Salda Gölü'nün Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi. *Journal Of Tourism and Gastronomy Studies*, S.4, s.79-92.
44. Kesici, Erol, Kesici, Kutsal, Kesici, Cevat (2020). Salda Gölü'nde Biomineralizasyon ve Stomatolit Oluşumu. *Doğanın Sesi*, S.5, s.24-36.
45. Arıtürk, Safiye Kübra, Ustaoglu, Beyza (2020). Salda Gölü Havzası'nda İklim Koşullarındaki Değişikliğin Etkilerinin Belirlenmesi. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, S.4(3), s.233-249.
46. Aybar, Dilek Hale, İçigen, Ebru Tarcan (2020). Yeni Bir Destinasyon Olan Salda Gölü İle İlgili İnternet Haberleri Üzerine Bir İçerik Analizi. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi* S.4 (1), s.57-69.

Salda Gölü konusunu ele alan makale çalışmaların 2015 sonrasında birdenbire yükselmiş olması, araştırmacıların bu sahaya giderek daha çok ilgi duymaya başladığını göstermektedir. Salda Gölü'nün yoğun şekilde Türkiye gündeminde geldiği süreçte, araştırmaların sayısının artmakta olduğu gözlenmektedir. Ayrıca 2015 yılına kadar yapılan çalışmaların genellikle gölün fiziki özellikleri, jeolojik yapısını ele aldığı görülmektedir. 2015 itibariyle çalışmaların turizm, çevre sorunları, yerleşme konularına odaklandığı gözlenmektedir.

3.2. Tezler

Salda Gölü'nü konu alan toplam 18 tez çalışmasının yapıldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmaların 6'sı Göller Bölgesi'nin tamamını farklı açılardan ele alan çalışmalardır. Ancak bahse konu bu tez çalışmalarında Salda Gölü'ne ilişkin bilgilere yer verildiği için araştırma kapsamına literatüre dahil edilmiştir. Araştırmanın veri ve yöntem kısmında açıklandığı şekilde bu tezler, Yükseköğretim Kurulu'nun Ulusal Tez Merkezi sitesinden taranarak derlenmiştir. Salda Gölü'nü konu alan ilk tez çalışması, 1997 yılında yapılmıştır (Tablo 2). Araştırma sahasında 2010 öncesinde yapılmış bazı yüksek lisans tezlerin olduğu bilinmektedir. Bahse konu bu tezler; (Tuncay, 1990; Deniz, 1992; Döyen, 1995; Özcan, 1998; Akşit, 2007; Boztaş, 2009) inceleme alanı Salda Gölü çevresini kapsayan bu çalışmalar; kayaç ve mineral tayinlerini amaçladığı gözlenmektedir. Bölgedeki kromit örnekleri, kayaç ve mineral numunelerinin kimyasal analizleri yapılarak kayaçların petrografik ve jeokimyasal özelliklerini saptayan çalışmalardır. Tez çalışmaları arasında (Eryılmaz, 2019) "*Salda Gölü ve Çevresinin Turizm Çekicilikleri*" adlı araştırması, Salda Gölü'nün turizm boyutunu ele alan ilk çalışma olması nedeniyle dikkat çekmektedir.

Tablo 2: Yıl Bazında Tez Sayısı.

Yıl	Tez Sayısı	Yıl	Tez Sayısı
1997	1	2009	-
1998	-	2010	-
1999	-	2011	-
2000	-	2012	-
2001	1	2013	1
2002	2	2014	-
2003	1	2015	2
2004	1	2016	-
2005	1	2017	2
2006	-	2018	1
2007	-	2019	4
2008	-	2020	1
TOPLAM		18	

1. Demiral, Melek (1997). *Burdur-Salda Gölü güncel magnezyumlu çökellerin oluşumu*". Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
2. Ege, Oğuzhan (2001). *Burdur Civarındaki Göller Bölgesindeki (Burdur, Salda, Yarıklı, Çorak, Karataş Gölü) Her Petofaunası*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
3. Karaca, Serdar (2002). *Göller yöresinin sucül florasına katkılar*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
4. Çetin, Bayram (2002). *Salda Gölü Havzasının Fiziki Coğrafyası*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum.
5. Fırat, Cihat (2003). *Salda gölü hidromanyezit cevherinin flotasyon özelliklerinin tespiti*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

6. Sezer, Burak (2004). *Salda Gölü Güncel Magnezyum Çökellerinin Kristalizasyon Mekanizması ve SI (Saturation Index) Özellikleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
7. Akkül. Rıza (2005). *Göller bölgesi iç sularında dağılım gösteren bazı mikroalglerin izolasyonu ve kültürü*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
8. Akşit, Cihangir (2007). *Burdur-Yeşilova-Tefenni Kromitlerinin Ağır Metal ve Platin Grubu Elementlerinin Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
9. Kabacaoğlu, Eda (2013). *Salda gölünden izole edilen alkalifilik bakteri suşlarının siklodekstrin glukoziltransferaz (SGTaz) enzimi üretme yetenekleri ve SGTaz geni üzerine araştırmalar*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
10. Bauchı Danlandı, İliya (2015). *Salda Gölü'nün Son Bin Yıldaki Yüksek Çözünürlüklü Çökel Kayıtları: Güneş Etkisiyle Oluşan Geçmiş İklim Değişimleri*. Yüksek Lisans Tezi, Sıtkı Koçman Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
11. Çaldırak, Hüseyin (2015). *Yersel ölçümler, su ve sediman örnek analiz sonuçları kullanarak, Salda Gölü'nün (Türkiye) hidrojeokimyasal kavramsal modellemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
12. Doğangil, Buğrahan (2017). *Salda gölü (Yeşilova-Burdur)'nde yaşayan aphanis splendens (Teleostei:Cyprinodontidae)'in bazı büyüme özelliklerinin ve metazoan parazitlerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
13. Küçük, Cem (2018). *Göller bölgesi ve yakın çevresindeki başlıca göllerin morfolojik özelliklerinin değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
14. Peker, Emin Atabey (2019). *Spatio-temporal changes of lake water extents in Lakes region (Turkey) using remote sensing*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
15. Eryılmaz, Tolga (2019). *Salda Gölü ve Çevresinin Turizm Çekicilikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
16. Abbood, Ruqayah (2019). *Salda Gölü (Burdur, Türkiye) 'nde yayılış gösteren bazı likenlerin morfolojik, anatomik ve moleküler incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
17. Küçük, Mutlu (2019) *Salda Gölü Havzası Güneyinin (Yeşilova/Burdur) Hidrojeolojisi ve Hidrojeokimyasal Özelliklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü / Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı, Isparta.
18. Güreli, Nedime (2020). *Salda Gölü Havzası ve Yakın Çevresinin Entegre Havza Yönetimi*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Tablo 3: Hazırlanan Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite		Yüksek Lisans Tezi Sayısı	Doktora Tezi Sayısı	Toplam
1	İstanbul Teknik Üniversitesi	4	-	4
2	Süleyman Demirel Üniversitesi	4	-	4
3	Burdur Mehmet Akif Ersoy	2	-	2
4	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2	-	2
5	Atatürk Üniversitesi	1	-	1
6	Akdeniz Üniversitesi	1	-	1
7	Ege Üniversitesi	1	-	1
8	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1	-	1
9	Erciyes Üniversitesi	1	-	1
10	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1	-	1
TOPLAM		18	-	18

Türkiye’de Salda Gölü konusunu üretilen yüksek lisans tezi ve doktora tez çalışmalarının 10 üniversite bünyesinde toplandığı görülmektedir. 1997-2007 sürecinde Salda gölüyle ilgili toplam 8 çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların %50’si İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilmiştir. İlk tez çalışmasını 2002 yılında ortaya koyan Süleyman Demirel Üniversitesi’nde Salda Gölü konusunda toplam 4 tez çalışması yapılmıştır. Süleyman Demirel Üniversitesi’nde Salda Gölü konusunda doktora tez çalışması üreten tek üniversite olarak dikkat çekmektedir. Burdur Mehmet Akif Ersoy ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nde Salda Gölü konusunu ele alan 2’şer tane yüksek lisans çalışması yapılmıştır. Diğer 7 üniversitede ise birer tane yüksek lisans tezinin üretildiği gözlenmektedir. Yapılan taramalarda doktora

düzeyinde herhangi bir tez çalışmana rastlanılmamış olup ortaya konulan tez çalışmalarının tamamının yüksek lisans düzeyinde olduğu görülmektedir. (Tablo 3).

3.3.Kitap ve Kitap Bölümü

Literatürde Salda Gölü konusu işleyen kitaplar taranıp derlenerek iki kısma ayrılmıştır. Bu kapsamda Salda Gölü konusunu işleyen müstakil olarak yayınlanmış 2 kitap adet kitabın bulunduğu tespit edilmiştir. Söz konusu bu iki kitabın bir tanıtım kataloğu niteliği taşıdığı görülmektedir. Ayrıca Salda Gölü konusunu işleyen birçok kitap bölümünün yayınlandığı görülmektedir. Çalışmanın bu kısmında belirlen 2 kitabı kısaca tanıtılmıştır.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (2013). Salda Gölü. Ankara: Ortadoğu Ormancılık Proje Etüt ve Müşavirlik Tic. A.Ş: Salda Gölü'nü fotoğraflayarak görsel algıyı ön palan çıkaran bu eserde, göl ekosistemi, göl çevresinde habitata ilişkin bilgiler sunulmuştur. Salda Gölü'nün tanıtılması amaçlayarak turizm potansiyelini ön plana çıkarılmıştır. Salda Gölü'nün farklı açılardan fotoğraflarına yer verilen eserde, merak uyandıran özet bilgiler sunulmuştur.

Ergün, Fatma (2014). Salda Turizm Merkezi, Burdur: Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanan "Salda Turizm Merkezi" adlı kitap bir katalog türü şeklinde tanım yapmayı amaçlıyor. Salda Gölü ve çevresinin doğal yapısı, göl çevresindeki yerleşimler, özellikle Yeşilova ilçesinin tarihi, coğrafi özellikleri, ekonomik yapısına ilişkin bilgiler sunulmaktadır. Farklı kitapların içeriğinde yer alan "kitap bölümleri" açık künyeleriyle birlikte tarih sırasına göre listelenmiştir.

1. Doyen, Adnan, Comlekçiler, Fuat, Kocak Kerim (2014). Stratigraphic Features of the Yesilova Ophiolite, Burdur, South-Western Turkey. In: 493-498: STRATI 2013. (Rocha, R., Pais, J., Kullberg, J.C., and Finney, S. Eds.). Switzerland: Springer International Publishing,
2. Kapan, Kapan (2016). Development and Sustainability of the Tourism in Lake Salda and its Environs. 700-708 içinde: *In Global Issues and Trends in Tourism*. Sofia: St. Kliment Ohridski University Presssofia.
3. Coşkun Önal, Betül Özdemir, Zeynep (2019). Burdur Salda Gölü Güney Bölgesindeki Kaynak Sularının Tıbbi Jeoloji Açısından Değerlendirilmesi. *Academic Research İn Science And Engineering*, 1-15 içinde: (Ed. Dalkılıç, Mehmet). Ankara: Gece Akademi.
4. Katak, Tuğrul (2019). *Rota Önerileri-Salda Gölü*. 129-137 İçinde: Motosiklet Seyahat Rehberi Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul: Ajans Es.
5. Sarı, C. ve Aybar, D. H. (2019). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Salda Gölü'nün (Burdur) Turizm Destinasyonu Olarak Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma. 203-212 içinde: *İnsan ve Medeniyet Araştırmaları* (Ed: Mustafa Uslu, Sabahattin Çiftçi, Coşkun Arslan, Erdal Hamarta). Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Bu liste haricinde Burdur ve çevresini ele alan bazı araştırma kitaplarının içeriğinde Salda Gölü'ne ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Bahse konu bu kitaplarında literatür kapsamında araştırmacılar için birtakım veriler ortaya koyduğu için açık künyeleriyle birlikte 13 kitap şu şekilde listelenmiştir.

1. Borchert, Hermann (1960). *Yeşilova-Burdur*. Ankara: Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Yayınları.
2. İnandık Hamit (1965). *Türkiye Gölleri (Morfolojik ve Hidrolojik Özellikler)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları.
3. Kazancı, Gülserap Nilgün vd. (1999). Köyceğiz, Beyşehir, Eğirdir, Akşehir, Eber, Çorak, Kovada, Yarıslı, Bafa, Salda, Karataş, Çavuşçu gölleri, Küçük ve Büyük Menderes Deltası, Güllük Sazlığı, Karamuk Bataklığı'nın Limnolojisi, Çevre Kalitesi ve Biyolojik Çeşitliliği. 372-380 içinde: *Türkiye iç suları araştırma dizisi IV* (Ed. Kazancı N.). Ankara: İmaj Yayıncılık.
4. Anonim (2008). *Gelişen Burdur*. Burdur: Ticaret ve Sanayi Odası Yayını.
5. Erkan, Yusuf (2010). *Bekleyen Kent Burdur*. İstanbul: Heyamola Yayınları.
6. Özçelik, H. (Ed.) (2016). *Burdur ili bitki envanteri (ekonomik, nadir ve endemik bitkileri)* Ankara: Burdur Belediyesi Kültür Yayınları.
7. Korkmaz, Adem, Sungur, Onur, Alparslan, Ali Murat (2019). *Burdur İl Gelişim Planı ve Gelişim Stratejileri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
8. Güner, Teoman, Genç, Musa (2020). *Göller Bölgesinin Anıt Ağaçları (2.baskı)*. Isparta: İl Özel İdare Müdürlüğü.
9. Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2007). *Kültür Envanteri Burdur Merkezi*. Burdur: T.C. Burdur Valiliği.
10. Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2007). *Burdur İl Rehberi*. Budur: T.C. Burdur Valiliği.

11. Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2017). *Kültür Envanteri Burdur İlçeler*. Burdur: T.C. Burdur Valiliği.
12. Erkan, Yusuf (2008). *Zamanın Ötesinden Burdur Gezi Rehberi*, İstanbul: Birleşmiş Yazarlar Şairler Bestekarlar.
13. Artukoğlu, Hulusi, Altın, Orhan, Kabalar, Gülcan, Çalıkluşu, Erdem (2019). *Şehrimiz Burdur*. Burdur: Burdur İl Milli Eğitim Müdürlüğü.

3.4. Bildiri

Salda Gölü'nü konu alan toplam 32 tebliğ (bildiri) sunulduğu tespit edilmiştir. Salda Gölü konusuna ele alan ilk bildiri, 1994 yılında (Kumral, Gedikoğlu, Suner, 1994) tarafından sunulmuştur. "Burdur-Acıgöl-Salda-Yarışlı Göllerin Hidrojeokimyasal İncelemeleri: Ön Araştırma Sonuçları" adlı bildirinin adından da anlaşıldığı gibi Salda Gölüyle birlikte Göller Yöresi'nde yer alan Acıgöl, Burdur Gölü ve Yarışlı Gölü'ne ilişkin hidrojeokimyasal analizler sunmaktadır. Buna benzer daha önce sunulmuş ve yayınlanmış olan bazı bildirimler olabilir. Ülkemizde düzenlenen uluslararası ve ulusal kapsamlı kongre ve sempozyum sayısında son yıllarda giderek artış yaşandığı görülmektedir. Gerek genel temalı, geniş katılımlı kongre ve sempozyumlar gerekse coğrafya bilimi özelinde organize edilen ulusal ve uluslararası kongre ve sempozyumlarda Salda Gölü konusunu farklı boyutlarıyla ele alıp irdelleyen çalışmaların sayısı giderek artmıştır. Söz konu bu bildirimler, Salda Gölü konusunda ortaya çıkan literatüre önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Araştırma kapsamında ulaşılabilen kongre ve sempozyumlarda bilgileri tarih sırasına göre açık künyeleriyle birlikte listelenmiştir.

1. Kumral, Mustafa. Gedikoğlu, Atasever, Suner, Fikret. (1994). "Burdur-Acıgöl- Salda-Yarışlı Göllerin Hidrojeokimyasal İncelemeleri: Ön Araştırma Sonuçları" VIII. Mühendislik Haftası, (26-28 Mayıs 1994). Isparta-Türkiye.
2. Suner, Fikret (1995). *Salda Gölü Magnezyum Karbonat Çekelleri*, KTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 30.Yıl Sempozyumu, (16-20 Ekim 1995), s.28-29. Trabzon-Türkiye.
3. Gedikoğlu, Atasever, Suner, Fikret, Kumral, Mustafa (1995). *The preliminary Results of Hydrochemical Investigation of The Lakes of Burdur, Salda, Yarışlı and Acıgöl, Westwrn Anatolia, Turkey, Proceedings MinChem. The 5 Symposium On Mining Chemistry (7-10 November 1995)*, s.125-132. İstanbul-Türkiye.
4. Girgin, Mustafa, Arıbaş, Kenan, Çetin, Bayram (2003). *Salda Gölü Çevresinde Turizm Çevre Koruma İkilemi. Coğrafi Çevre Koruma ve Turizm Sempozyumu Bildiriler Kitabı (16-18 Nisan 2003)*, s.171. İzmir-Türkiye.
5. Yılmaz, O., (2005). *Burdur İlinin Turizm Potansiyeli*. I. Burdur Sempozyumu, Bildiriler Kitabı Cilt I, (16-19 Kasım 2005), s.569-590. Burdur-Türkiye.
6. Alpar, Özer, Erdem, Barış (2005). *Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Çerçevesinde Burdur Yöresinde Alternatif Turizmi Geliştirme Stratejileri*. 1. Burdur Sempozyumu, Bildiriler Kitabı Cilt 1 (16- 19 Kasım 2005), s.591-599). Burdur-Türkiye.
7. Özçatalbaş, O. (2006). *Türkiye'de Kırsal Turizm Potansiyeli ve Geliştirilmesi". Turizm ve Mimarlık Sempozyumu" Bildiriler Kitabı, (28-29 Nisan 2005)*, s.272-278). Antalya-Türkiye.
8. Maral, Mehmet, Sezer, Burak, Kamoşoğlu, Tuğba, Kepekli, Aykan, Kıran, Demet (2006). *Salda Gölünde Burdur Doygunluk İndeksi ve Oluşum Koşulları*. Türkiye Jeoloji Kurultayı Bildiri Özetleri, 20-24 Mart 2006, Ankara-Türkiye.
9. Kesici, Erol, Kesici, Kutsal, Kesici, Cevat (2008). *Burdur -Göller Havzasının Acı/Tuzlu Sulu Göllerinin Dünyü-Bugünü". 19. Ulusal Biyoloji Kongresi, (23-27 Haziran 2008)*, s.639. Trabzon-Türkiye.
10. Bauchı Danlandı, İliya, Akçer Ön, Sena. (2015). *Solar forcing of climate change during the last millennium: Lake Salda (Burdur, Turkey) sediment records*. 2nd Coastal and Marine Geology Symposium and IODP-ECORD Meeting, (15-16 October 20159, İstanbul-Turkey.
11. Pekuz, Ümran (2015). *Salda Gölü (Yeşilova-Burdur) Güncel Göl Tortullarının Sağlığa Etkileri*. (12-15 Kasım 2015). Konya- Türkiye.
12. Bauchı Danladi, İliya, Çaldıraka, Hüseyin, Acarb, Dursun, Girgina, Nebahat Begüm, Tabana, Tuğçe, Kurtuluşa, Bedri, Akçer, Öna Sena (2015). *Salda Gölü (Burdur) Sediman Kayıtlarından Holosen İklim Değişimlerinin Belirlenmesi*. Türkiye Jeoloji Kurultayı, (06-10 Nisan 2015), s.78-79. Ankara- Türkiye.
13. Bauchı Danladi, İliya, Çaldıraka, Hüseyin, Acarb, Dursun, Girgina, Nebahat Begüm, Tabana, Tuğçe, Kurtuluşa, Bedri, Akçer, Öna Sena (2015). *Salda Gölü'nün Son Yüzyıldaki Çevresel Değişimleri*. Türkiye Jeoloji Kurultayı, (06-10 Nisan 2015), s.78-79. Ankara- Türkiye.

14. Çaldırak, Hüseyin, Kurtuluş, Bedri, Akçer Ön, Sena (2015). *Salda Gölü Güncel Hidrojeokimyasının Değerlendirilmesi ve Potansiyel Beslenme Zonlarının Tahmin Haritaları*. 68. Türkiye Jeoloji Kurultayı (06-10 Nisan 2015), s.188-189. Ankara- Türkiye.
15. Yılmaz, Osman, Bedur, Selçuk, Uysal, Ruhi (2016). *Çocukların Çevreye İlişkin Görüşleri Salda Gölü Örneği*. V. European Conference on Social and Behavioral Sciences Kongresi Bildiri Özetleri, (11-14 Eylül 2014). St Petersburg-Rusya.
16. Akçer Ön, S., vd., (2016). *Salda Gölü B Anadolu Çökel Kayıtlarındaorta Geç Holosen Yüksek Çözünürlüklü İklim Kayıtları*. Türkiye Kuvaterner Sempozyumu Bildiri Özetleri. 10-14 Nisan 2017. Ankara-Turkey.
17. Efe, Seda, Cansever, Niran, Kiriş, Hakan Mehmet (2017). *Sosyal Medya Fenomeni Yerel Turizm Destinasyonları Salda Gölü ve Kuyucak Köyü Örnekleri*. Dijital Çağda Kamu Yönetimi ve Politikaları, 15. Uluslararası Yönetimi Forumu, (1-04 Kasım 2017), s.526-527. Isparta- Türkiye.
18. Akgül, Elife, Çakır, Korhan, Kavurmacı, Hafize Funda, Karaman, Bilge, Erşen, Devrim, Güngör, Yıldırım (2017). *Güncel Hidromenyazit Stramatolitleri ve Salda Gölü*. 70.Türkiye Jeoloji Kurultayı Bildiri Kitabı, (10-14 Nisan 2017), s.216-217. Ankara-Türkiye.
19. Varol, Simge, Davraz, Ayşen, Şener, Şehnaz, Şener, Erhan, Aksever Fatma, Kırkan Bülent, Tokgözlü, Ahmet (2017). *Water Balance of the Salda Lake and the Influence of Budget Components*, (Burdur-Turkey), IWA 2nd Regional Symposium on Water, Wastewater and Environment Proceeding book, (22-24 March, 2017) p:652-660. Izmir, Turkey.
20. Varol, Simge, Davraz, Ayşen, Şener, Şehnaz, Şener, Erhan, Aksever Fatma, Kırkan Bülent, Tokgözlü, Ahmet (2018). *Suyun stabil izotopları ile kaynak ve şarj işleminin belirlenmesi Salda gölü sulak alan havzasındaki kaynaklar*, Burdur/Türkiye, (07-11 Mayıs 2018), IX. Uluslararası Doğu Akdeniz Jeolojisi Sempozyumu" Bildiri Özetleri (196). Antalya, Türkiye.
21. Varol, Simge, Davraz, Ayşen, Şener, Şehnaz, Şener, Erhan, Aksever Fatma, Kırkan Bülent, Tokgözlü, Ahmet (2018). *Salda Gölü Havzası Yeraltı Sularının Hidrojeokimyasal Özellikleri ve Kalite Değerlendirmesi*. Hidro2018-Ulusal Hidrojeoloji ve Su Kaynakları Sempozyumu, (27-29 Eylül 2018), s.161-170. Ankara-Türkiye.
22. Demirel, Cansu, Kurt, Çelik, Mehmet Ali, Balcı, Nurgül (2018). *Biyosfer Atmosfer Etkileşimi Salda Gölü Stromatolitleri ve Yaşamın Başlangıcına Dair Önerdikleri*. VIII. Jeokimya Sempozyumu Bildiri Özetleri, (2-6 Mayıs 2018), s.168-169. Antalya-Türkiye.
23. Coşkun Önal, Betül, Özdemir, Zeynep (2018). *Salda Gölü (Burdur) Güney Bölgesi Göl, Kaynak ve Dere Sularının Element Düzeylerinin Araştırılması*. VIII. Jeokimya Sempozyumu Bildiri Özetleri, (2-6 Mayıs 2018), s.255-256. Antalya-Türkiye.
24. Özmuş Murat, Türkoğlu Türkay, Özen Mehmet, Tolunay, Ahmet (2018). *Salda Gölü Rekreatiyonel Hizmetlerinin Fiziksel Koşullarının Ziyaretçi Perspektifinde Geliştirilmesi*. III. Ines Education And Social Science Congress, (28 Nisan-01 Mayıs 2018), s.530-531. Antalya-Türkiye.
25. Kapan, Kaan (2018). *Sosyal Medyanın Turistlerin Tatil Mekânı Seçimi Üzerindeki Etkileri: Salda Gölü Örneği (Türkiye'nin Maldivleri)*. VII. Uluslararası Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Kongreler Serisi, (24- 25 Mart 2018), s.769. Tekirdağ-Turkey.
26. Özsarıkamış, Ozan (2019). *Sürdürülebilir Turizmde Salda Gölü ve Bölgesel Faktörler*. International Young Researchers Student Congress Abstract Book (28-30 November 2019) s.244. Burdur-Turkey.
27. Coşkun Önal, Betül, Özdemir, Zeynep (2019). *Salda Gölü Güney Bölgesindeki Kaynak Sularının Tıbbi Jeoloji Açısından Değerlendirilmesi*. International Science and Academic Congress", (10 Ekim-02 Kasım 2019), Mersin, Türkiye.
28. Coşkun Önal, Betül, Özdemir, Zeynep (2019). *Investigation of the Heavy Metal Content of Lake Water and Degirmen Creek in South of Salda Lake (Burdur)*. Fifth Mediterranean International Congress on Natural Sciences, Health Sciences and Engineering (MENSEC V), (09-12 Ekim 2019) BUDAPEŞTE, Macaristan.
29. Coşkun Önal, Betül, Özdemir, Zeynep (2019). *Salda Gölü Güney Bölgesindeki Kaynak Sularının Tıbbi Jeoloji Açısından Değerlendirilmesi*. II. International Science and Academic Congress'xx 19-20 Nisan 2019. Konya-Türkiye.
30. Kaan, Tuğçe, Özyiğitoğlu, Gülşah (2019). *Salda Gölü Burdur Çevresindeki Liken Çeşitliliğinin Belirlenmesi ve Biyoindikatör Türlerle Hava Kalitesinin İzlenmesi*. Çevre Mühendisliği Kaynak Geri Kazanımı Uluslararası Kongresi, (12-13 Aralık 2019), İstanbul- Türkiye.

31. Temurçin, Kadir, Atayeter, Yıldırım, Tozkoparan, Ugur (2019). Yerli Turistlerin Salda Gölü Ne Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. I. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi Bidiri Özetleri, (3 -05 Kasım 2019). Eskişehir-Türkiye.
32. Kaya, Latif Gürkan, Yücedağ Cengiz, Aşıkkutlu Hüseyin Samet, Güntaş, Seda, (2019). *Salda Gölü Tabiat Parkı'nın ekoturizm aktiviteleri açısından incelenmesi*. I. International Ornamental Plants Congress- VII. Süs Bitkileri Kongresi, (9-11 Ekim 2019), s.769-779. Bursa-Türkiye.

Tablo 4: Yıl Bazında Sunulan Bildiri Sayısı

Yıl	Bildiri Sayısı	Yıl	Bildiri Sayısı
1993	-	2007	-
1994	1	2008	1
1995	2	2009	-
1996	-	2010	-
1997	-	2011	-
1998	-	2012	-
1999	-	2013	-
2000	-	2014	-
2001	-	2015	5
2002	-	2016	2
2003	1	2017	3
2004	-	2018	6
2005	2	2019	7
2006	2	2020	-
TOPLAM		32	

Salda Gölü'nü konu alan kongre ve sempozyumların yıl bazında dağılımın bakıldığında 1994-1995 yıllarında toplam 3 bildiri bulunmaktadır. 2003 yılında bir bildiri, 2005-2006 yıllarında ise ikişer bildire rastlanılmıştır. 2008 yılında bir bildire ulaşılmıştır. 2015 yılına kadar geçen süreçte toplam 9 bildiriye rastlanılmaktadır. 2015 yılında 5 bildiri 2016 yılında 2 bildiri, 2017 yılında ise 3 bildiri sunulmuştur. Salda Gölü'nü konu alan kongre ve sempozyumlarda 2018 yılında 6 bildiriye ulaşılmıştır. 2019 yılında bildiri sayısı 7 düşmüştür (Tablo 4). 2020 yılında bu konuda herhangi bir bildiriye rastlanılmamıştır. Bu durumun nedeni covid 19 salgını sürecinde sempozyum ve kongrelerin ertelenmesi veya iptal edilmesinden kaynaklanmış olabilir. Ayrıca Salda Gölü konusunda yapılan çalışmalar yoğun olarak saha çalışmaları gerektirmektedir. Bu süreçte yaşanan sokak kısıtlamaları araştırmacıların araştırma sahasındaki verilere ulaşmasını engellemiş olabilir.

Salda Gölü'nü konu alan kongre ve sempozyumlarda sunulan bildirilerin bir kısmı ise genişletilip makaleye dönüştürülerek yayınlanmıştır. Kongre ve sempozyumlarda sunulan bildirilerin bazıları tam metin ya da bildiri özeti şeklinde bildiri kitaplarında yayınlanmıştır. Genel olarak bakıldığında ortaya konulan bildirilerin 2015 yılına kadar ağırlıklı olarak Salda Gölü'nün fiziki özelliklerinin ele alındığı görülmektedir. 2015 sonrası Kongre ve sempozyumlarda sunulan bildirilerde, göl çevresinde turizm, yerleşme, tarım, hayvancılık, madencilik konuları ön plana çıkmaktadır. Ancak bu süreçte gölün fiziki yapısını ele alan bildirilerin de sunulduğu gözlenmektedir.

3.5. Kurum Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşları Raporları

Salda Gölü çevresinin bölge yönetim planlaması, biyolojik çeşitlilik araştırmaları ve böyleye ilişkin eylem planları kapsamında birçok rapor yayımlanmıştır. Bu raporlardan 8 tanesi doğrudan Salda Gölü'nü konu almaktadır. Farklı kurumlar tarafından farklı amaçlarla hazırlanan 9 rapor ise Salda Gölü'nün sınırları dahilinde bulunduğu Yeşilova ilçesi ve Burdur ilini farklı boyutlarıyla planlama ve yönetim açısından ele alınmıştır. Farklı amaçlarla hazırlanan bu raporlar doğrudan Salda Gölü'nü ele almasa da araştırmacılara göle ilişkin önemli veriler sunduğu görülmektedir. Bahse konu bu raporların listesi aşağıda sıralanmıştır.

1. Akyürek, M., Alp, A., Akyürek, H., (1996). Salda Gölü'nün fizikokimyasal ve temel biyolojik özelliklerinin tespiti ile akuakültür imkanlarının araştırılması projesi, T.C Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Su Ürünleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü-Eğirdir, 20 sayfa.

2. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, (2013). Salda Gölü Sulak Alan Alt Havzası Biyolojik Çeşitlilik Araştırması Proje Raporu, Ankara: Ortadoğu Ormanlık Proje Etüt ve Müşavirlik.
3. Ankara:(https://books.google.com/books/about/Salda_G%C3%B6lü_Sulak_Alan_Alt_Havzas%C4%B1_Biy.html?id=0zd4tgEACAAJ Erişim: 05.09.2018) 179 sayfa.
4. Orman ve Su İşleri Bakanlığı (2017b). Salda Gölü Tabiat Parkı Gelişme Planı: Analitik Etüt ve Sentez Raporu. Ankara: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü.
5. Orman ve Su İşleri Bakanlığı (2017). "Göller ve Sulak Alanlar Eylem Planı 2017-2023", (http://suyonetimi.ormansu.gov.tr/Libraries/su/G%C3%96LLER_VE_SULAK_ALANLAR_EYLEM_PLANI.sflb.ashx Erişim: 05.11.2018).
6. ÖÇKB, (2019). Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi. Değerlendirme Raporu http://www.cmo.org.tr/resimler/ekler/48ab064edf7223c_ek.pdf?tipi=67&turu=H&sube=5 Erişim Tarihi: 19.11.2020.
7. T. C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2019). Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi ÇDP ve Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı Değişikliği Raporu. <https://burdur.csb.gov.tr/salda-golu-ozel-cevre-koruma-bolgesi-cdp-ve-koruma-amacli-nazim-ve-uygulama-imar-plani-degisikligi-duyuru-396046>
8. T. C. Türk Mühendis ve Mimarlar Odası Birliği (TMMOB), (2020). Salda Gölü Raporu. http://www.tmmob.org.tr/sites/default/files/tmmobsaldagoluraporu_1.pdf Erişim Tarihi: 19.11.2020
9. KHGM, 1996, Burdur İli Arazi Varlığı, T.C. Başbakanlık Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, İl Rapor No:15, Ankara
10. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, (2017c). "Göller ve Sulak Alanlar Eylem Planı 2017-2023" <https://kms.kaysis.gov.tr/Home/EkGoster/129380> Erişim Tarihi: 19.11.2020.
11. Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü (1996) *Yeşilova İlçesi'nin Genel Sorunları*. (44-59) <http://www.geocities.ws/ozkanor/burdur/burdur.pdf> Erişim Tarihi: 19.11.2020.
12. Devlet Planlama Teşkilatı Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü (1996) *Burdur İli Raporu*. (12-13) <http://www.geocities.ws/ozkanor/burdur/burdur.pdf>. Erişim Tarihi: 19.12.2020
13. T.C. Burdur Valiliği Tarım İl Müdürlüğü, T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (2006). İl Tarım ve Kırsal Kalkınma Master Planlarının Hazırlanmasına Destek Projesi <https://www.tarimorman.gov.tr/SGB/Belgeler/Master/burdur.pdf> Erişim Tarihi: 20.11.2020
14. T.C. Burdur Çevre Ve Şehircilik İl Müdürlüğü (2017). "Burdur İli 2016 Yılı Çevre Durum Raporu " [https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/editedosya/Burdur_icdr2016\(1\).pdf](https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/editedosya/Burdur_icdr2016(1).pdf)
15. Türkiye Cumhuriyeti Burdur Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü (2018), Burdur İli 2017 Yılı Çevre Durum Raporu, https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/burdur_2018_-cdr_son-20191001145700.pdf Erişim Tarihi: 19.12.2020.
16. Türkiye Cumhuriyeti Burdur Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü (2019), Burdur İli 2018 Yılı Çevre Durum Raporu, https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/burdur_2018_-cdr_son-20191001145700.pdf Erişim Tarihi: 19.12.2020
17. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetim Genel Müdürlüğü (2019) Burdur Havzası Nehir Havzası Yönetim Planı. Stratejik Çevresel Değerlendirme Kapsam Belirleme Raporu. <https://www.tarimorman.gov.tr/SYGM/Belgeler/Burdur%20Havzas%C4%B1-22.11.2019/Burdur%20Havzas%C4%B1%20Nehir%20Havza%20Y%C3%B6netim%20Plan%C4%B1%20Haz%C4%B1rlanmas%C4%B1%20Projesi%20Stratejik%20C3%87ED%20Taslak%20Kapsam%20Belirleme%20Raporu.pdf> Erişim Tarihi: 19.12.2020
18. Gülle, İ. (2011). "Burdur, Salda ve Acıgöl'ün Fitoplanktonik ve Trofik Özelliklerinin İncelenmesi", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Yönetim Birimi, Proje No.0010-Nap-07.
19. Kantarcı, D, M. (2020). Salda Gölü (Gökçe Göl) ve Çevresi Üzerine Ekolojik Bir Değerlendirme, https://www.researchgate.net/publication/341269270_SALDA_GOLU_Gokce_Gol_VE_CEVRESI_UZERINE_EKOLOJIK_BIR_DEGERLENDIRME, Erişim Tarihi: 19.12.2020.
20. Varol, S., Davraz, A., Şener, Ş., Şener, E., Aksever, F. (2017). Monitoring the Hydrogeology and Hydrogeochemical Properties and Detecting Pollution Situation of the Salda Lake Wetland, TÜBİTAK ÇAYDAG project report, Project No: 114Y084.

Kurum yayınları veya sivil toplum kuruluşları tarafından hazırlanan bu 17 rapor dışında (Kantarcı, 2020) örneğinde olduğu gibi bireysel olarak hazırlanmış bazı raporlara da ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma

sahasında TÜBİTAK projelerinin de hazırlanmış olduğu görülmektedir. Bu projelerin bir kısmı makale olarak yayımlanırken, bir kısmı rapor şeklinde sunulmuştur.

4. SONUÇ

Bu çalışmada Salda Gölü'nün genel özellikleri, bu konuyla ilgili bilimsel araştırmalar ve yayınlar farklı kategoriler şeklinde sınıflandırılarak farklı boyutlarıyla ele alınarak ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Bugüne kadar Salda Gölü'nü konu alan 46 makale, 18 tez çalışması, 32 bildiri yayınlanmıştır. Kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları tarafından Salda Gölü'ne ilişkin farklı amaç ve kapsamda 20 rapora ulaşılmıştır. Ayrıca Salda Gölü konusunu işleyen tanıtım kataloğu niteliğinde müstakil olarak yayınlanmış 2 kitap, 6 kitap bölümün yayımlandığı görülmektedir. Ayrıca farklı konuları kapsayan ancak içeriğinde Salda Gölü'ne ilişkin bilgilerin de sunulduğu 13 kitabın bulunduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak bakıldığında Salda Gölü'nün ilişkin 136 farklı çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalar sayı itibarıyla 2000'li yıllarda artmaya başlarken 20015-2020 dönemde zirveye ulaşmıştır. Özellikle jeoloji, turizm ve coğrafya alanındaki araştırmacıların Salda Gölü konusunda araştırmalar yaptığı görülmektedir. Araştırma sahasına ilişkin literatürde 2000'li yıllara kadar yabancı araştırmacıların çalışmaları, yerli araştırmacıların çalışma sayısına yakın iken; 2000 sonrası dönemde yerli araştırmacıların bölgeyle ilgili çalışmaları giderek artmıştır.

Salda Gölü'nü konusunda ilk akademik makale çalışması 1987 yılında yapılırken; 10 yıl sonra 1997 yılında ilk yüksek lisans çalışması hazırlanmıştır. Konuyla ilgili ilk bildirisinin ise 1994 yılında sunulduğu tespit edilmiştir. 2000'li yıllara kadar yapılar sınırlı sayıdaki araştırmaların genellikle gölün doğal yapısını, jeolojik oluşumunu, jeokimyasal ve hidrografik özelliklerinin irdelendiği görülmektedir. 2000-2015 döneminde araştırmacılar Salda Gölü sahasında spesifik konulara odaklanmıştır. 2015 yılı itibarıyla Salda Gölü'nü inceleme alanı olarak seçen araştırmalarda göl çevresinde turizm, yerleşme, tarım, planlama, hayvancılık, yeşil alan, madencilik, hidrografya, arazi kullanımı ve çevre sorunları konuları ele alınmıştır. Araştırma sayılarına paralel olarak araştırma konuları da 2015 sonrasında giderek zenginleşmiştir. 2019 yılında Salda Gölü konusunu ele alan makale çalışmalarının sayısı 6 iken 2020 yılında ise 11'e yükselmiştir. Salda Gölünü konu alan toplam 19 tezin hazırlandığı üniversitelere göre dağılımına bakıldığında, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi'nin beşer teze ön plana çıkmaktadır. Salda Gölü'nü konu alan ilk bildiri 1994 yılında sunulmuş olup toplam 28 bildiriye ulaşılmıştır. Ancak konuyla ilgili 2020 yılında herhangi bir bildiriye rastlanılmamıştır. Bu durumun sebebi Covid salgını nedeniyle sosyal yaşamın kısıtlanmasına bağlı olarak kongre ve sempozyumların ertelenmesinden kaynaklanmış olabilir.

Salda Gölü'ne ilişkin alınan yönetsel kararlara paralel olarak konuyla ilgili çalışmalarda artış yaşanmıştır. 1986 yılında Salda Gölü I. Derece Doğal Sit Alanı ilan edilmiştir. Akabinde 1987 yılında konuyla ilgili literatürde rastlanılan ilk çalışmanın ortaya konulması dikkat çekmektedir. Salda Gölü süreç içerisinde Sulak Koruma Bölgesi, Turizm Merkezi, Tabiat Parkı ve son olarak Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir. Küreselleşme ve 1990'lı yıllar itibarıyla Türkiye'nin dış dünyaya açılması, dış turizmin ve iç turizmin giderek canlandığı Türkiye turizm destinasyon alanlarının bilinirliği artmaya başlamıştır. Özellikle internet ve sosyal medya unsuru kıyıda köşede kalmış turizm destinasyon alanlarını popüler yerlere dönüştürmüştür. Bu nedenle Salda Gölü gibi yerler yoğun ilgi ve talep nedeniyle zamanda ziyaretçi akımına maruz kalmıştır. Hassas bir ekosisteme sahip olan gölün doğal dokusu antropojenik baskı nedeniyle tahrip olmaktadır. Ayrıca, turizm sektörünü geliştirmek amacıyla yapılan bazı uygulamalar, doğal yapıda tahribata neden olmaktadır. Bu nedenle Salda Gölü Türkiye gündeminin önemli çevresel konularından biri haline gelmiştir. Salda Gölü Havzasının doğal dokusunun korunması kapsamında; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Havza çevresinde bulunan il ve ilçe belediye başkanları, Meslek Örgütleri, Sivil Toplum kuruluşları, bölgede yer alan yerleşimlerin Muhtarları ve havza çevresinde barınan yerel halkın önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Salda Gölü'nün korunması, sadece kamu kurumlarının veya konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla sınırlı değil. Konuyla ilgili bilim adamları, araştırmacıların Salda Gölü'nü konu alan çalışmaları ayrı bir önem arz etmektedir. Bu noktada özellikle 2015 sonrası dönemde gündemden düşmeyen Salda Gölü'ne ilişkin akademik çalışmaların sayısının giderek artmış olduğu görülmektedir.

Bu çalışma kapsamında Salda Gölü konusunu ele alan çalışmaların literatür listesi oluşturulmuştur. Salda Gölü'nün tanınması ve daha popüler hale gelmeye başlamasıyla birlikte ortaya çıkan tartışmalara paralel coğrafyacıların konuyla ilgili yoğun şekilde çalışma üretmesi araştırmanın öne çıkan temel bulgularından birini oluşturmaktadır. Ortaya konulan bu çalışmalar, Salda Gölü havzasında doğal dokunun korunması ve yaşanan antropojenik baskının önlenmesi için önemli veriler sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Akkuş Akif (1987). Salda Gölü'nün Jeomorfolojisi. *Coğrafya Dergisi*, S.2, s.109-115.
- Akova, Akgün (2013). Gökyüzünü Sevdiren Göller. *National Geographic Traveller*, S.Nisan, s.44-52.
- Ceylan Serdar; Bulut, İhsan (2019). Salda Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesinde Turizm Baskısı, Koruma ve Sürdürülebilirlik. *Türk Coğrafya Dergisi*, S.73, s.79-89.
- Erkan, Yusuf (2008). *Zamanın Ötesinden Burdur Gezi Rehberi*, İstanbul: Birleşmiş Yazarlar Şairler Bestekarlar
- Eryılmaz, T. (2019). *Salda Gölü ve Çevresinin Turizm Çekicilikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Gürel, Nedime (2020). *Salda Gölü Havzası ve Yakın Çevresinin Entegre Havza Yönetimi*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Hart, Chris (2001). *Doing a literature search: A comprehensive guide for the social sciences*. London: Sage.
- İzbrak, Reşat (1986). *Coğrafya Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayını.
- Kesici, Erol; Kesici, Kutsal; Kesici, Cevat (2018). "Salda Gölü Korunan Alanının Sürdürülebilirliği." *Doğanın Sesi Dergisi*, S.1, s. 3-11.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2007). *Türkiye Turizm Strateji 2023*, Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Sönmez, Recep (2020). Dönüşü Olmayan Çevresel Tahrifatların Bir Yenisi: Salda Gölü. *Mimarlık Dergisi*, S.414, s.40-55.
- Temurçin, Kadir; Atayeter, Yıldırım; Tozparan, Ugur (2019). Salda Gölü ve Çevresinin Turizm Potansiyeli ve Yeşilova İlçesi'nin Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkisi. *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.47 (2), s.40-63
- Topcu, Mustafa Sami, Muğaloğlu, Ebru Zeynep, Güven, Devrim (2014). Fen eğitiminde sosyobilimsel konular: Türkiye örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, S.14 (6), s. 1-22.
- Varol, Şimge; Küçük, Mutlu; Davraz, Ayşen; Şener, Erhan; Aksever, Fatma; Kırcan, Bülent; Tokgözlü, Ahmet (2020). Salda Gölü Havzası Güneyinin (Yeşilova/Burdur) Hidrojeolojisi ve Hidrojeokimyasal Özelliklerinin İncelenmesi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, S.8 (1), s.74-90.
- Yıldırım, Ali; Şimşek, Hasan (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Gözden geçirilmiş 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Resmî Gazete, 5.03.2019 tarih ve 30715 sayılı: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/03/20190315-2.pdf> Erişim Tarihi: 10.01.2021.
- Resmî Gazete, (2020) 5.03.2019 tarih ve 30715 sayılı: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/03/20190315-2.pdf> Erişim Tarihi: 10.01.2021.
- ÇŞB, 2020, Çevre Şehircilik Bakanlığı, <https://tvk.csb.gov.tr/salda-golu-dogal-sit-alani-haber-231661> Erişim Tarihi: 10.01.2021.